

ČAJ

Pro chvíle pohody

ZÁŘÍ 2009

Časopis Autorů Jičínska

DĚTSTVÍ

**Pár krůčků vede do dětství,
hledej klíč od těch vrátek,
za nimi najdeš pestrý míč
a každý den je velký svátek.**

**A dětský smích tu zní
jak kašpárkovy rolničky,
střevíčky běží cestou her,
něha se ukrývá pod víčky.**

Blanka Štráchalová

36

Vážený čtenáři,

září patří v Jičíně již tradičně pohádkovému festivalu, a tak jsem se rozhodl věnovat jej i tentokrát především dětské a pohádkové tvorbě, kterou zastupuje host z Mělníka – Blanka Štráchalová, pro kterou se práce s dětmi stala životním posláním. Dnes si již užívá zaslouženého odpočinku, ale stále tvoří, píše, maluje a organizuje. Je dobře, že hledá onen „klíček vedoucí do dětství“ a svým malým i velkým čtenářům rozdává radost.

Jičínskou tvorbu potom zastupuje Ilona Pluhařová, i ona se věnuje dětem jako učitelka, i ona píše pohádkové knížky a v letošním roce vydala pokračování příběhů skřítky Stulíka, tentokrát pod názvem Stulík a Silenka. V zářijovém ČAJi servíruje malou ochutnávku z této knížky.

A právě Ilona Pluhařová, společně s trojicí dalších autorů LiSu (Runčiková,

Srbová, Franc) zodpověděla vtipně ČAJi tři anketní pohádkové otázky, které Vás snad pobaví.

Mějte se nejen v září pohádkově!

Váš Václav Franc

OBSAH ČÍSLA:

Blanka ŠTRÁCHALOVÁ

- Pár krůčků do dětství (3 - 7)

Ilona PLUHAŘOVÁ

- Jak víla dostala vílí jméno ...
(9 - 10)

POHÁDKOVÁ ANKETA

- Ilona Pluhařová (8 - 9)

- Eva Srbová (10)

- Hana Runčiková (11)

- Václav Franc (11 - 12)

HOST ČAJE:

Blanka ŠTRÁCHALOVÁ (*1944 v Praze) - 35 pracovala s dětmi v předškolní výchově, nyní v důchodu. Žije v Mělníku a je zakládající členkou zdejšího literárního klubu Pegas (1987). Píše poezii (převážně pro děti), fotografuje, maluje (asi 20 výstav), připravuje scénáře k literárním pořadům (asi 70 vystoupení, např. divadlo Novanta Mělník). Vydala několik sbírek poezie (např. Básničky sněhem zaváté, Malá kočičí pohádka, Profily, Jakou barvu má radost, Vítr v záclonách, atd.). V roce 2004 jí byla za kulturní činnost udělena Plaketa města Mělníka. Získala i řadu ocenění na literárních soutěžích (např. Tachovská rejeta - 2.místo, 2001, Cesty 1983 - 2.místo, Mělnický Pegas 1998 - 1.místo).

Váží si Alberta Schweitzera a připomíná si výrok Marka Twaina: „Dej každému dni šanci, aby se stal nejkrásnějším dnem tvého života.“

A sama k tomu všemu dodává, metaforou s vínem (jak jinak ve městě proslaveném Ludmilou): „Poezie je nejšťavnatější hrozen, utržený tajně za opukovou zdí vinice!“

ČAJ pro chvíle pohody

č.36 , září 2009, ročník VIII

Vydáno 5. září 2009 v Nové Pace

Redakce: Václav Franc, K Hájku 1724, 509 01 Nová Paka

Grafická úprava titulní strany Jozev dřevník Borovský

Interní tiskovina LISu

TEXTY NEPROŠLY JAZYKOVOU ÚPRAVOU!

PÁR KRŮČKŮ DO DĚTSTVÍ

BLANKA ŠTRÁCHALOVÁ

KŘEHKÁ SNĚNÍ

Dostala jsem od dítěte
tři oříšky z lísky.
Dítě dokáže radost dát,
protože dává z čisté lásky.
Ty oříšky mi splní,
co si jen budu přát.

Pokaždé věřím dětským očím,
ráda uvěřím pohádkám,
do světa snění tiše vkročím,
v rukou ten zvláštní talisman.

Tajemství něžné skrývá se v oříšcích.
Jak bych je mohla otevřít!
Chvíli je podržím ve svých dlaních,
o křehkých přáních dál mohu snít.

MALÁ KOČIČÍ POHÁDKA

A Be Ce De
kočka přede.
Z písmenek
jsou slova, věty,
čtěte, ať vám neuletí.

Ty kouzelné řádky
vedou do pohádky.
A kdo číst moc neumí,
obrázky mu napoví.

Svítlí, svítí do pohádky,
vydáme se za zvířátka.
Jednou se dvě koťátka
rozeběhla za vrátka.

Tam je věcí, nemáš zdání,
na hraní i k podívání!
Běží stále za nosem,
za chvíli jsou za lesem.

Fouká, fouká do pohádky,
koťátka už bolí tlapky.

Přesto běží stále vpřed
objevovat širý svět.

Zde je pole, tady louka,
z křoví na ně zajíc kouká.
Potok teče přes kamení,
spěchá, není k zastavení.

Prší, prší do pohádky,
koťátka by chtěla zpátky.
Stýská se jim po pelíšku,
pohlazení po kožíšku.

Jak jen najdou cestu domů?
Zeptají se velkých stromů.
Ptáčkové jim zazpívají,
že jen doma je jak v ráji.

Sněží, sněží do pohádky,
koťátka jsou zase zpátky.
Štěstím se jim hlava točí,
únavou už mhouří oči.

Těší se na misku mléka,
nechtějí už do daleka.
Proběhla se víc než moc,
tak už spinkej, dobrou noc.

PETRKLÍČ

Tenhle klíček k bytu není,
jaro má ho k probouzení.

Otvírají se s ním zkrátka
k jaru zelenavá vrátka.

Zimu zahnal žlutý klíč,
jmenuje se petrklíč.

SEDMIKRÁSKY

V trávě jako krajky z nití
sedmikrásky tiše svítí.
Kvetou tady jako vloni,
droboučké jsou, nezavoní.

My je přesto rádi máme,
zbytečně je netrháme.
jejich krása těšit bude
každého, kdo tudy půjde.

VRBOVÁ PÍŠŤALKA

Slyšíš, co ti vrba šeptá
přes potůček na dálku?
Každý den, že marně čeká,
kdy uděláš píšťalku.

Píšťaličku pro písničku,
rád si zahraješ,
budeš ji mít za chvíličku,
tak už honem běž!

TŘEŠEŇ

-Třešničko, ty kvítků máš,
kdy z nich třešně naděláš?

- Počkej ještě maličko,
zavolej mi sluníčko!
Jistě rádo pomůže ti,
pak si pochutnají děti.
Třešni bude dost a dost,
nazobe se také kos.

VČELKY

Včelky, včelky, jak se máte,
kampak stále pospícháte?

V hebké trávě pod jabloní
pampelišky medem voní.
Sladkou šťávu chtějí dát,
letíme ji nabírat.
Nemůžeme zahálet,
jinak nebudeš mít med.

MALÝ ZAHRADNÍK

- Počkej, mráčku, nespíchej,
daleko mi neutíkej!
Pošli jarní deštíček
na můj záhon ředkviček.

Pokrop mrkev, ale hbitě,
slunko brzy dohoní tě.
Z oblohy až bude hřát,
sám si budu zalévat.

OTÁZKY

Táto, co je prašivka?
Houba, která hodně práší?

Co znamená strašpytel?
Pytel, když v něm něco straší?

Copak je to vratká?
Když jsou vrata krátká?

A proč je z kočky zlato?
Tak táto, co ty na to?

MĚSÍC

Na obloze měsíček
pase stádo hvězdiček.
A když se mu jedna ztratí,
navečer se pro ni vrátí.

VÁNOCE

Víš, jak voní Vánoce?
Kaprem, mísou ovoce,
jehličím a perníčky,
cukrovím od babičky.

Víš, čím září Vánoce?
Světlem svíček po roce,
hvězdičkami, co nebem letí,
jiskřičkami v očích dětí.

KOLEDA

Spousta sněhu, spousta ledu,
přišli jsme k vám na koledu.
Darujte nám perníčky,
máme pro vás básničky.

Přidejte nám po jablíčku,
zazpíváme vám písničku.
Když nedáte, půjdem dál,
vždyť sníh ještě neroztál.

JAKOU BARVU MÁ RADOST

Je červená od srdíčka
nebo žlutá od sluníčka?
Ani jedno, ani druhé,
zelenavá nejspíš bude!
Samá voda, co vás vede,
ta je modrá jako nebe.
Tak to stačí,
proč se přete?
Společně to uhodnete:
Radost je vždy duhová
jako dětská zábava.

JEDEN ROK

Jaro
je první kytička,
léto
má barvu sluníčka,
podzim
dá sladké ovoce,
zima
zná sníh a vánoce.
A potom stačí krok
a přichází nový rok.

DĚTSTVÍ

Pár krůčků vede do dětství,
hledej klíč od těch vrátek,
za nimi najdeš pestrý míč
a každý den je velký svátek.

A dětský smích tu zní
jak kašpárkovy rolničky,
střevíčky běží cestou her,
něha se ukrývá pod víčky.

USPÁVANKA

Den bledne, má na kahánku,
vstávej honem, svatojánku!
Rozsviť svoji lucerničku,
posvítíš mi na cestičku.

Na cestičku do hajan,
v peřince se zachumlám,
pohádkou mi ztěžknou víčka,
vyspím se až do sluníčka.

ANKETA: POHÁDKOVÁ ILONA PLUHAŘOVÁ

1) Jaká byla tvoje nejoblíbenější pohádka v útlém dětském věku?

Každý z nás naráží denně na spoustu otázek. Některé nám neustále klade někdo druhý, a aby toho nebylo málo, mnohdy si další z nich dáváme sami. Ve spleti života na ně pak hledáme v potu tváře uspokojivou odpověď. Na první pohled jednoduchá otázka - „Jaká byla tvoje nejoblíbenější pohádka v útlém dětském věku?“ – zastavila tok mých myšlenek jako padlý strom přes cestu. Vzápětí mě napadá otázka další – „Co si to na nás ten Václav Franc zase vymyslel?“ (Jeho nezapomenutelný nápad, abychom napsali už nyní své nekrology, přestože jsme právě v rozpuku svých životních sil, jsem už společně se svými kolegy a s úsměvem na rtech rozdýchala.) Ale teď vážně.

Přestože jsem vyrůstala s partou kluků a častou náplní mých dnů byly nejrůznější války se zneprátelenými partami, rozbitá kolena a občas i okna, moji holčičí dušičku poutaly nejrůznější princezny, Popelka a jiné pohádkové slečny, které se mohly oblékat do krásných šatů a nosit perlovou čelenku ve vlasech. Určit nejoblíbenější ze všech krasavic je problém a snažím se o něm velmi zodpovědně přemýšlet. Jednu dobu jsem opravdu měla jednu pohádku úplně nejoblíbenější. Jmenovala se O spící krasavici. Četla mi ji babička, ale vždy jen do okamžiku, kdy mladý a krásný princ probudil Šípkovou Růženku polibkem. Zbytek jsme se setrou chtěly dopovědět samy a vždy jsme se předháněly v tom, která tu denně omílanou odrhovačku, řekne jako první. Závěr naší upravené pohádky totiž tvořil reklamní výrok tehdejšího československého televizního vysílání, jenž zněl: „Proč mě budíš princí? – Abys nezaspala slosování Československé státní loterie!“

2) Kdyby to bylo možné, v jakou pohádkovou postavu by ses nejraději proměnila?

Ani na tuto otázku nemohu snadno a rychle odpovědět. Pokud stojím ráno ve své třídě a snažím se vpravit do mozkových závitů svých svěřenců nějaké informace, nejraději bych se proměnila v čtyřiadvacetihlavou saň, jež budí respekt již jen při pouhém pohledu a odbourává jakékoliv pokusy o to, dělat cokoliv jiného, než je třeba. Zároveň by každá hlava připadala na jednoho žáka, což by zefektivnilo pedagogický dohled a velmi pravděpodobně by vedlo k mnohem vyšší produktivitě práce.

Jelikož se však považuji za osobu mírnou a těší mě, pokud mne mé okolí považuje za člověka přátelského, saň by po většinu dne mému vnitřnímu rozpoložení nevyhovovala. Proto bych si asi zvolila nějakou dobrou pohádkovou vílu, která dokáže dát tu nejsprávnější radu, tu nad zlato. (Hlavně sama sobě.) Pokud bych si mohla „objednat“ svoji pohádkovou proměnu podrobněji, ráda bych jako pohádková víla uměla mizet a zase se objeovat, kde se mi zachce. Tato schopnost se mi jeví jako velmi praktická a v běžném životě bych ji zcela jistě nesčetněkrát využila. Zbavila bych se tak zejména nudného a zdoluhavého dojíždění autem či dopravními prostředky a zmizet jako pára nad hrncem před nějakým našťvaným protivou nebo protivkou také není k zahzení.

3) Kdybys vlastnila Arabelin pohádkový prsten a mohla si splnit pouze jedno přání, co by sis přála?

Václave, Václave, ty mi ale dáváš! Pro každého člověka je pochopitelně velmi důležité zdraví, ale jak říká až ohavně drsné rčení: „Mnoho lidí na Titaniku bylo zdravých a k ničemu jim to nebylo.“ Žádat po nějakém prstenu, abychom byli všichni navěky šťastní, by bylo také velmi alibistické. Zároveň si toto přání značně odporuje. Podle mého názoru nemůže být člověk šťastný, pokud o štěstí sám neustále neusiluje. Také si občas musí natlouct nos, a alespoň chvíli být i nešťastný, aby si uvědomil, co to opravdové štěstí je. Zním také spoustu velmi nemocných lidí, kteří se svému nepříznivému osudu postavili a dokážou být šťastní i bez prstenu. Co tedy s tím? Jak využít neopakovatelnou možnost jednoho přání? Pokud by to

šlo, asi bych si ho pošetřila pro případ nejvyšší nouze. Člověk nikdy neví, čím ho život dokáže zaskočit. V opačném případě bych požádala, při vzpomínce na rozbitá kolena a boule z dětských bitev, aby na světě skončily všechny války. Všichni lidé by tak mohli v klidu žít a pracovat. Světu by to přineslo zcela jistě více zdraví i štěstí.

JAK VÍLA DOSTALA VÍLÍ JMÉNO A NAŠLA VÍLÍ BYDLENÍ

Ilona PLUHAŘOVÁ

Druhý den Stulík dlouho vyspával ve svém domečku a víla se mezitím čile rozhlížela po louce. Když vyšlo sluníčko a vysušilo z květů všechnu ranní rosou, objevila se na louce Eminka Petrasová. Voněla ke kytičkám a sbírala bylinky do svého košíku. Víla už na ni netrpělivě čekala. „Dobrý den, Eminko,“ pozdravila způsobně víla. Eminka se rozhlíží, otáčí se do všech stran, ale nikoho nevidí. „Eminko,“ zavolala znovu víla a posadila se Emince na ucho košíku. „Jémine,“ užasla Eminka, „ty jsi ale krásná! Kdo jsi?“ – „Víla.“ odpověděla ta maličká. „Víla?“ nevěřila Eminka. Hned si také vzpomněla na Stulíka a povídá: „Tak to bych tě mohla zavést za naším skřítkem Stulíkem. Určitě by tě rád poznal.“ Víla se roztomile zasmála a zašeptala: „Stulíka už znám. Dnes ještě spí, protože jsem ho uspala svým kouzelným závojem. Potřebuji totiž nejdřív tvoji pomoc.“ Eminka nemohla vyjít z úžasu. „Ty jsi mi teda čertovský kvítek. Snad jsi Stulíkovi neublížila?“ strachovala se. „Ne, ne!“ ujišťovala Eminku víla. „Musí se jen trochu prospat z té své skřítkovské nemoci.“ Emince se ulevilo a povídá: „Co pro tebe tedy můžu udělat, vílo.“ Víla se stydlivě zatočila, až se jí růžový závojiček zatřepotal ve vzduchu. Potom se vznesla, snesla se do Eminčiny dlaně a pravila: „Nejdřív mi musíš, Eminko vybrat jméno.“ Eminka se jen zasmála. „To bude snadné, holčičko. Náš Jíra už vybíral jméno pro Stulíka. Také ti nějaké krásné jméno vyberu. Znáám spoustu krásných jmen.“ Víla však náhle zvažněla a povídá: „Nebudeš to mít tak snadné jako Jíra. S námi vílami je to složitější. Musíš mi vybrat jméno, které začíná stejně jako Stulík. Jméno, které se ke mně hodí.“ Eminka se zamyslela a nadšeně odpověděla: „V tom také nebude žádná potíž. Jmen na písmeno „S“ znám také mnoho.“ Vílí holčička se však opět zatvářila nespokojeně a pokračovala ve vysvětlování: „Jméno, které mi vybereš se musí hodit také k mému vílímu domečku. Proto mi také musíš najít nějaké vílí bydlení.“ Eminku ale ani toto vílí přání nezaskočilo a odhodlaně zvolala: „Pojďme tedy hledat vílí domácnost.“

Obě se vydaly po louce a víla přitom Emince vysvětlovala, jak musí takový vílí domeček vypadat. Nesmí být na vodě, protože od hladiny fouká a víla by mohla nastydnout. Nesmí být nízko, aby do domečku nelezli mravenci a brouci, ve velké výšce by se zas víle točila hlava. Musí být uzavřený, aby silnější vánek vílu neodfoukl. Víla si také přála, aby domeček stál nedaleko rybníka, kde bydlel Stulík. Nejtěžší na tom celém vybírání bylo, že víla potřebovala na každý den úplně nový domeček. Jen na velikosti prý nezáleží, víla se dokáže zmenšit tak, že je pak menší než špendlíková hlavička.

„Eminka si po dlouhém vybírání a přemýšlení nakonec sedla unaveně do trávy. „To je mi zapeklitá hádanka,“ vzdychla a zkoumavě pozorovala bílo – růžovou vílu ve své dlani. „Jsi krásná jako panenka. Sněženka být nemůžeš, z té bys vypadla. Stulík roste na vodě, v něm bys také nemohla být. Stulinka se proto také nehodí. Ze sedmikrásky nebo sasanky by tě odnesl vítr, slivoň by ti potrhala závojiček. Na smrku se vílám točí hlava, smrž roste v lese a navíc ti není podobný. Srha, strdivka a sveřep jsou vyšší trávy, mají ale zelenou barvu. Nedá se v nich ani schovat před deštěm. Starček je jméno klučičí, střemcha nekvete dlouho. Moc by se mi líbil světlík. Kveté bílo – fialově, je vyšší, ale u nás roste až u lesa, daleko od rybníka. Také ho není mnoho. Na každý den by ti květy nestačily.“ Eminka se na chvíli odmlčela a víla posmutněla. „Když nedostanu do tří dnů jméno a nenajdu domeček, zase zmizím.“ – „To ani

nápad!“ vykřikla Eminka polekaně. Ještě jednou se odhodlaně rozhlédla po louce a vtom ji to napadlo! Její oči se zastavily na trsu nenápadné růžové rostlinky. Vysoká byla asi tak Emince do pasu, kvetla růžově a pod každým kvítkem se schovával malý kalíšek. Přesně tak akorát, aby se do něj schovala jedna maličkatá víla. Květů tu bylo habaděj, takže se víla mohla každý den schovat do jiného kvítku. A hlavně, Stulíkův rybník leží nadosah. Víla se radostí roztančila a hned si jeden kvítek vyzkoušela. Pak se zeptala ustaraně Eminky: „Domeček by se mi líbil. Vymyslíš k němu ale moje jméno na „S“? Eminka se šibalsky usmála a povídá: „Nic vymýšlet nemusím. Tvoje kytička se jmenuje Silenka.“ Víla nadšeně zatleskala malými ručičkami a zvolala. „Silenka, takové krásné jméno!“ Eminka se vznešeně uklonila víle a slavnostně pravila: „Dávám ti vílo jméno Silenka. Ať ti přináší radost a štěstí!“ Víla se štěstím rozplakala a Eminka jí jemně pohladila po vláskách. Když si osušila oči, řekla Emince: „Děkuji ti za pomoc. Za to, že jsi splnila tak složitý úkol, něco ti dám.“ Překvapená Eminka nestačila ani odpovědět a víla ji vložila do dlaně perlový náramek. „To jsou moje slzičky radosti. Mají kouzelnou moc. Až je budeš potřebovat, sama to poznáš.“ Eminka poděkovala a než se stačila vzpamatovat, víla zmizela v jednom z kvítků. „Nashledanou, Silenko,“ zavolala Eminka a vydala se domů.

(ukázka z knížky Stulík a Silenka)

ANKETA : POHÁDKOVÁ EVA SRBOVÁ

1) Jaká byla tvoje nejoblíbenější pohádka v útlém dětském věku?

Já jsem milovala a dodnes miluji všechny pohádky. Klasické (Němcová, Erben, Drda) i moderní. Vánoce z tohoto pohledu pro mne představují ráj :-). Ráda se na ně dívám v televizi, ráda je dodnes čtu, sama se pokouším je psát. Ptáte - li se na nejtútlejší dětství, vítězil Krteček, Křemílek s Vochoomůrkou, Rumcajs, Mikeš, Maková panenka - zkrátka večerničky. Výhodou se mi stalo, že jsem si je mohla zhruba od třech let sama číst. Brzy na ně navázaly pohádky ze Studia Kamarád - Taneček přes dvě pekla, Jak se peče štěstí, O princezně, která ráčkovala, Královna Koloběžka I., Láďo, ty jsi princezna!, zbožňovala jsem je všechny - v čele s těmi nejslavnějšími - Princové jsou na draka a Co takhle svatba, princí? a vůbec celou tvorbou z dílny Jiřího Chalupy. Musím vzpomenout také ty, které byly natočeny podle námětů Ladových Nezbedných pohádek.

O klasice jsem se již zmínila - v podstatě se nedá říci, že by se mi nějaká česká filmová pohádka vyloženě nelíbila. Měla - li bych přece jen některé vyzdvihnout, s těžkým srdcem, kvůli vědomí nespravedlnosti vůči ostatním, by to byly Tři oříšky pro Popelku a Princezna se zlatou hvězdou.

2) Kdyby to bylo možné, v jakou pohádkovou postavu by ses nejraději proměnila ?

V Popelku Libušky Šafránkové.

3) Kdybys vlastnila Arabelin pohádkový prsten a mohla si splnit pouze jedno přání, co by sis přála ?

Tohle je jednoduché - aby na světě ubylo trápení. Všechny děti by měly milující rodiče, lidé by zbytečně nelovili a netrápili zvířata a každý dobrý člověk by žil spokojeně do vysokého věku, kdy by si pro něj přišla smrt milosrdně ve spánku. Bez leckdy krutých bolestí. Pošetilé, co? :-). Pravda, nežijeme v pohádce. Ale stačí si uvědomit, že každý z nás takový prsten má. Nosí ho ve své duši a v srdci. A ovlivňuje jím svět.

ANKETA: POHÁDKOVÁ HANA RUNČÍKOVÁ

1) Jaká byla tvoje nejoblíbenější pohádka v útlém dětském věku?

Když jsem byla malá holčička, měla jsem ráda skoro všechny pohádky, ale nejvíc ty, kde se objevovaly princezny – Popelka a Šípková Růženka. Jak jsem rostla, Popelka to u mě nakonec vyhrála.

2) Kdyby to bylo možné, v jakou pohádkovou postavu by ses nejraději proměnila ?

Proměny v pohádkové bytosti se mi celkem daří. Jako Popelka jsem si připadala na svém prvním plese, jako Šípková Růženka se cítím každé ráno, když mám vstávat na přednášku, a Sněhurkou jsem de facto nonstop, neb kamarádky mi tuto přezdívku přišly a asi mi ji už nikdo neodpáře :-).

Ale kdybych se mohla v nějakou pohádkovou bytost proměnit zcela cíleně, přála bych si být na jeden den čarodějkou nebo dobrou vílou – pomáhat a plnit přání těm, kteří to potřebují nebo si to zaslouží. Taky bych mohla do svého seznamu pravomocí zařadit i trestání méně dobrých nečestných jedinců, ale o to už se myslím postará někdo jiný...

3) Kdybys vlastnila Arabelin pohádkový prsten a mohla si splnit pouze jedno přání, co by sis přála ?

Splnila bych přání lidem, kteří jsou mi nejbližší.

ANKETA : POHÁDKOVÝ VÁCLAV FRANC

1) Jaká byla tvoje nejoblíbenější pohádka v útlém dětském věku?

Pohádky mě pochopitelně provázely od nejranějšího dětství, pomínu-li ty televizní večerníčkové, tak jsem měl rád třeba v podstatě komiksové příhody kocoura Vavřince a jeho přátel, které vycházely v Mateřídoušce, ale asi nejoblíbenější byla moje vlastně první pohádková knížka, dostal jsem ji od Ježíška k Vánocům, nechodil jsem ještě do školy, měla tvrdé desky a byla rozkládací, takže jsem si s ní i rád hrál, dala se z ní při troše fantazie postavit i garáž. Přiznám se, že si už přesně nepamatuji, jak se vlastně jmenovala snad Kráska a zvíře. V podstatě šlo o to, že se dívka dostane do služby k princovi, který je začarován do pohody zvířete. Přitom se nikdy nesmí podívat, jak zvíře-princ doopravdy vypadá, protože se princ vždycky o půlnoci vrací do své lidské podoby. Jenže dívka to nevydrží, schová si svíčku a vosk ukápně na košili hezkého mládence, ten zmizí a dívka musí putovat po světě, aby odčinila svůj "prohřešek". Jde světem, nesmí si lehnout, otočit se atd., postupně přijde ke třem čarodějnícím, ta první má nos na jeden sáh dlouhý, druhá na dva a třetí na tři sáhy. Nakonec dívka košili vypere, kouzlo čarodějnice pomine a všechno končí šťastně svatbou. Vzpomínám si, jak byla ona čarodějnice s nosem dlouhým na tři sáhy ošklivá, ten obrázek vidím dodnes. Vidíte, už ani nevím, kam se ta překrásná knížka poděla, asi jsem ji tak náruživě četl, že se nedožila dnešních dní, rád bych se do těch dob vrátil a ještě jednou si v ní zalistoval.

Ale ne všechny pohádky jsem měl rád. Nesnášel jsem O zlobivých kůzlátkách, protože mě bylo těch kůzlátek strašně líto. Když jsem tu pohádku viděl v televizi poprvé, tak jsem brečel tak, že mě doma nemohli utišit.

A když jsme u těch obrázků, tak si pamatuji, že mě hrozně děsil obrázek v Babičce Boženy Němcové, kde černý myslivec kouká oknem do Viktorčina pokoje. To jsem se potom dlouho bál, podívat se oknem ven, aby tam náhodou myslivec nečekal na mě.

A nesmím zapomenout ani na první pohádku, kterou jsem viděl v kině, byla to Šíleně smutná princezna s Helenou Vondráčkovou a Václavem Neckářem v hlavních rolích. Pamatuji se, že moje starší sestra Zdenka, tak dlouho doma "otravovala", až nás mamka vzala, sestry jely na kole, já seděl na sedátku u mamky a tradá z Řehče do Jičína. V kině bylo vyprodáno, ale nakonec se nad námi slitovali a přistavili židle. Vždycky si na tuhle historku vzpomenu, když o Vánocích Šíleně smutnou princeznu opakují.

2) Kdyby to bylo možné, v jakou pohádkovou postavu by ses nejradyji proměnil ?

Kdybych si musel vybrat, tak bych byl asi čert, protože v peklu je teplo, i když trochu smrádek, většinou se tam nemusí nic moc dělat (jen přikládat pod kotlem), hrát karty a válet se. To by mně vyhovovalo, ale především se mi líbí, že ve většině českých pohádek nejsou vlastně čerti zlí, jen trochu spouštějí hrůzu, ale jsou to vlastně dobráci, ať to vezmete od Drdova Trepifajxla až po čertíka v Troškových pohádkách. A ještě mají jednu výhodu, že to s nimi, pokud jsou spravedliví, i dobře dopadne.

Ale přiznám se, že mám slabost ještě pro jednu postavu, je to ryze záporná figurka z pohádky Václava Čtvrtka Jak ševci zvedli vojnu pro červenou sukni (mimochodem taky jedna z mých nejoblíbenějších pohádek), a to správce Kolomajzna. Ten je prototypem takového malého českého človíčka, který si myslí, že když si nasadí na hlavu paruku či korunu, stane se z něj všemocný pán. A přitom všichni víme z Pyšné princezny, že "v koruně ta moudrost není, v hlavě má ji moudrý král!" Bohužel mám pocit, že těch Kolomajznů se v českých politických luzích a hájích vyrojilo nějak moc. Doufám, že většina z nich skončí stejně jako ve Čtvrtkově pohádce, že je lidi vyženou ze zámku.

3) Kdybys vlastnil Arabelin pohádkový prsten a mohl si splnit pouze jedno přání, co by sis přál ?

Arabelin prsten nemám, ale pohádky čtu, jak ty staré, tak ty nové, docela nedávno mě zaujaly pohádky Jana Řehounka Pravda pravd'oucí či Pohádky z kouzelné zahrádky, které napsal Jiří Šandera (viz ČAJ číslo 33, červen 2009) nejen pro své dvě ratolesti. V pohádkách je totiž všechno, lidová moudrost, historie, krása a poznání světa, třeba trochu idealizovaného, ale přece jenom světa, kde život není peříčko, kde musíte přebrodit devatero řek a překonat devatero hor, přemoci všemocného čaroděje, abyste získali krásnou princeznu. A v životě je to podobné, jenom ne vždy získáte to, po čem toužíte nebo musíte vynaložit moc sil, že vlastně u cíle nevíte, jestli ta dlouhá strastiplná cesta stála vůbec za ten výsledek. Ale na druhou stranu, víte, jaká by to byla nuda, kdybyste ráno přijeli na zámek, získali princeznu a basta fidli!

Takže bych si pochopitelně přál zdraví a takové ty hodnoty, kterých si začínáme vážit teprve ve chvíli, kdy se nám jich nedostává. Potom bych si přál, aby vždycky dobro zvítězilo nad zlem, aby nám vládli moudří "králové" a ne "šašci typu á la Kolomajzna" nebo abych se aspoň na pár chvil mohl vrátit do dětství, najít svoji první ztracenou pohádkovou knížku. A co třeba aby člověk na konci té své životní pouti si mohl říct, že nežil nadarmo?

Nějak je těch přání moc, ale já mám jen jedno, takže bych si přál: Abych potkal kouzelného dědečka (nebo chytil zlatou rybku) a ten (či ta) mě splnil(a) tři přání, aby se dostalo na všechna ta výše napsaná!

P.S.Děkuji Iloně Pluhařové, neboť ta poznala z mého vyprávění o jakou knížku se jedná (viz odpověď na první otázku) a k Vánocům 2008 mi ji věnovala, pochopitelně náležitě upravenou, takže je na ní poznat, že patřila i k Iloniným oblíbeným knížkám.

Václav Franc